

Alþingi

Erindi nr. P 120/1453

Komudagur 16.4 1996

Nefndadeild Alþingis
Þórshamri v/Templarasund
150 Reykjavík

Keflavík 12. apríl 1996

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingar á lögum nr.80/1938, um stéttarfélög og vinnudeilur, með síðari breytingum.

Óskað hefur verið umsagnar Iðnsveinafélags Suðurnesja um ofangreint frumvarp til laga um breytingar á vinnulöggjöf. Iðnsveinafélag Suðurnesja fjallaði um frumvarpið á aðalfundi félagsins 11.apríl og samþykkt eftirfarandi umsögn.

Áratugum saman hafa sammingsaðilar þróað með sér samskipta- og vinnureglur sem byggja á núverandi vinnulöggjöf. Um þessar reglur hefur ríkt all góð sátt. Verkalýðshreyfingin hefur haldið því fram að nauðsynlegt sé að viðtæk sátt ríki um breytingar á svo viðkvæmri löggjöf. Með framlagningu frumvarpsins hafa stjórnvöld gefið yfirlýsingu um að þau óski ekki lengur eftir hefðbundnu þrihliða samstarfi um þróun vinnulöggjafarinnar.

Fyrirliggjandi frumvarp er gróf íhlutan í innri málefni verkalýðshreyfingarinnar og í andstöðu við alþjóðasamþykktir sem íslensk stjórnvöld hafa undirgengist. Flestar greinar frumvarpsins eru til þess fallnar að rýra sjálfstæði stéttarfélaga og minnka áhrif einstakra félagsmanna í verkalýðsfélagunum. Ekkert í frumvarpinu hefur í för með sér þrengingar á heimildum atvinnurekenda og er frumvarpið sniðið að kröfum samtaka atvinnurekenda í veigamiklum atriðum. Ekki er gætt jafnvægis á milli aðila eins og samþykktir Alþjóðavinnuástandastofnunarinnar mæla fyrir um.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að með lögum verði vald samninganefnda stóraukið sem felst m.a. í því að félögin geta ekki takmarkað umboð samninganefnda. Hér er um að ræða grundvallarbreytingu á núgildandi lögum, reglum og hefðum. Hér er um beina íhlutan í innra skipulag félaganna og skerðing á valdi einstakra félagsmanna.

Með heimild samninganefnda til að framselja umboð sitt t.d. til annarra félaga og samtaka er ákvörðunarrétturinn tekinn frá félagsmönnum. Möguleikar félaganna til að hafa áhrif á samningaferilinn eftir að samninganefnd hefur verið kjörin eru verulega skertir.

Um heimild samninganefndar til að kveða á um sameiginlega atkvæðagreiðslu er sama að segja. Þar er verið að taka ákvörðunarvald frá félagunum og færa það til litils hóps og honum gefið nánast ótakmarkað vald til að ákvarða með hvaða hætti atkvæðagreiðslan fer fram og til hverra hún nær. Stofnanir eins og trúnaðarmannaráð félaganna, sem í sítt kjörnir fulltrúar, er gert óvirki.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að fram fari almenn leynileg atkvæðagreiðsla, sem nái til allra félagsmanna við afgreiðslu á kjarasamningum og þegar boðað er til vinnustöðvunar. Ekki er gert ráð fyrir að ein regla gildi um atkvæðagreiðslur heldur er gert ráð fyrir mörgum og flóknum afbrigðum.

Krafist er lágmarks þátttöku til þess að hægt sé að fella samninga eða boðað til vinnustöðvunar. Þannig er valdið fært frá þeim sem virkir eru í félagunum til þeirra sem óvirkir eru. Allt valdboð um atkvæðagreiðslur, sem felur í sér að meirihluti þeirra sem þátt taka í atkvæðagreiðslunni ráði ekki úrslitum, er óásættanlegt og stangast á við

allar lýðræðishefðir. Einnig er hér um að ræða grófa íhlutun í innri mál frjálsrar verkalyðshreyfingar.

Frumvarpið heimilar stofnun vinnustaðafélaga sem hafa einkarétt að gera kjarasamninga fyrir viðkomandi vinnustað. Þetta fyrirkomulag gengur þvert á starfsgreinaskipulag ASÍ. En aðild að ASÍ eiga stéttarfélögin gegnum landsambönd starfsgreina. Á síðustu árum hefur þetta skipulag verið að þróast og styrkjast sem hefur gert það að verkum að landssamböndin hafa í auknum mæli farið með samningagerðina fyrir hönd aðildarfélaga sinna.

Með þessu hefur þeim aðilum sem koma beint að samningagerðinni fækkað verulega og kjarasamningar verið samræmdir. Með því að opna vinnustaðafélög er verið að vinna gegn þessari þróun, fjölga verkalyðsfélögum og um leið þeim sem semja þarf við.

Iðnsveinafélag Suðurnesja telur að vinnustaðafélög, eins og frumvarpið gerir ráð fyrir, vinni gegn þeirri stefnu að fækka og stækka verkalyðsfélögin og muni þegar til lengri tíma er litið leiða til aukinnar sundrunar. Í þessu sambandi telur Iðnsveinafélag Suðurnesja æskilegra að fara leiðir eins og farnar hafa verið í Álverinu og ríkisverksmiðjum, til margra ára, að starfsmenn verði áfram félagsmenn í stéttarfélagunum en gerður sé einn samræmdur kjarasamningur sem nái til allra starfsmanna.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir auknu valdi sáttasemjara. Þetta á sérstaklega við um meðferð miðlumartillagna. Samkvæmt frumvarpinu hefur sáttasemjari ótakmarkað vald til að ákvarða til hvorra tillagan á að ná. Ef honum sýnist svo getur hann látið tillöguna ná til allra sem eru með lausa samninga án tillits til þess hvort þeir eru aðilar að samningaviðræðunum eða ekki. Með þessu getur sáttasemjari svipt félögin samningsréttinum með einhliða framsetningu miðlumartillögu. Í núgildandi lögum er sáttasemjara tryggð veruleg völd og er engin sjáanleg ástæða til að breyta því. Samkvæmt frumvarpinu er gert ráð fyrir að samningsaðilar geri viðræðuáætlun. Iðnsveinafélag Suðurnesja telur að slík viðræðuáætlun geti verið til bóta en telur ekki ástæðu til að festa það í lög. Heppilegra er að samningsaðilar komi sér saman um vinnureglur og geri samning um það sin á milli.

Iðnsveinafélag Suðurnesja hafnar frumvarpinu og telur að það muni ekki leiða til aukins lýðræðis í stéttarfélagum eða auðveldra frjálsa samningagerð. Ef frumvarpið verður að lögum eru miklar líkur á því að það muni leiða til harðari og lengri átaka á íslenskum vinnumarkaði.

Af framan sögðu telur Iðnsveinafélag Suðurnesja annað óásættanlegt en að frumvarpið verði tekið af dagskrá og heildarsamtök samningsaðila fái að setja sér þær vinnureglur sem þeir telji til bóta.

F.h. Iðnsveinafélags Suðurnesja

Sigfús Rúnar Eysteinsson, formaður